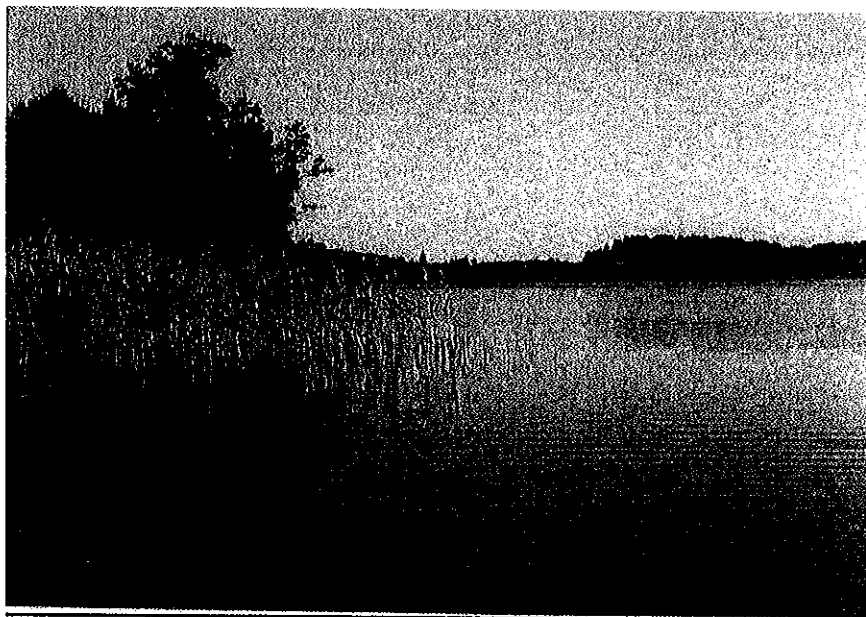

**INSPEKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

ul. Waly Chrobrego 4
70-502 Szczecin
NIP 851-11-61-599

tel. 091 43 03 725
fax 091 43 40 554
REGON 000162429

**STAN ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM
W 2005 ROKU**

Szczecin, 17 sierpnia 2006 r.

SPIS TREŚCI:

1. Jakość powietrza	3
2. Gospodarka odpadami	9
2.1. Odpady przemysłowe	9
2.2. Odpady komunalne	11
3. Wody powierzchniowe	12
3.1. Rzeki	12
3.2. Zalew Szczeciński i Zatoka Pomorska	14
3.3. Jeziora	16
4. Podsumowanie	17

1. Jakość powietrza

W roku 2005 zaszły bardzo istotne zmiany w systemie pomiarowym zanieczyszczeń powietrza, szczególnie w Szczecinie. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska uruchomił 3 nowe automatyczne stacje: w prawobrzeżnej części (ul. Andrzejewskiego), w rejonie Pl. Rodła oraz w części północnej miasta (ul. Łączna). Ta ostatnia stacja, zlokalizowana na granicy Szczecina z Policami, stanowi m.in. kontrolę zanieczyszczeń emitowanych z Z.Ch. Police. Fakt ten jest ważny z tego względu, iż na obszarze województwa, to właśnie w Szczecinie, jak w każdej aglomeracji miejskiej, występują największe zagrożenia związane z przekraczaniem obowiązujących standardów jakości powietrza. Wyniki z tych 3 stacji wraz z funkcjonującą od 1997 r. stacją w miejscowości Widuchowa przedstawiane są na bieżąco w internecie, na naszej stronie: www.wios.szczecin.pl.

W 2005 r. monitoring jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim realizowany był poprzez:

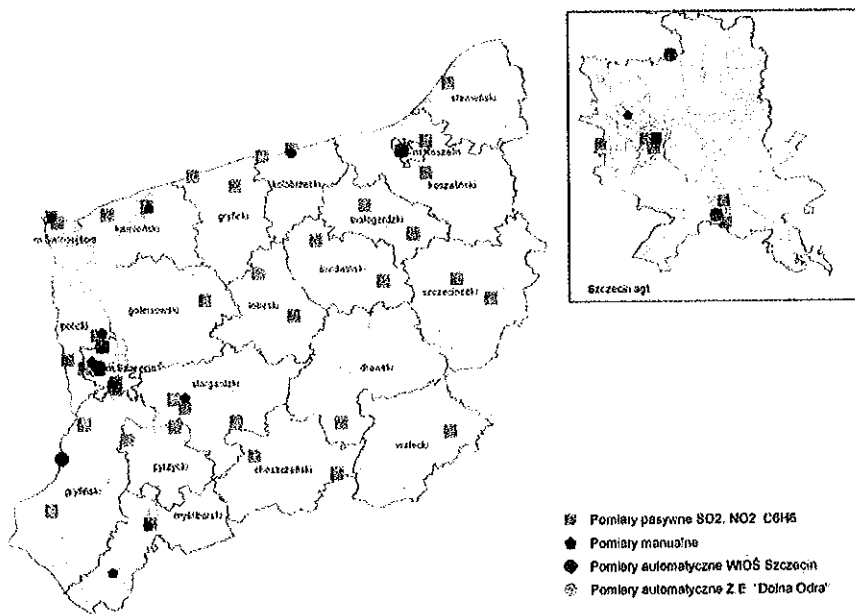
- pomiary automatyczne i manualne wykonywane w stałych punktach pomiarowych przez: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Państwową Inspekcję Sanitarną – WSSE w Szczecinie, Zespół Elektrowni „Dolna Odra”;
- pomiary wskaźnikowe dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂) i benzenu, wykonywane metodą pasywną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu wykonywane przez WIOŚ w Szczecinie.

W systemie pomiarowym funkcjonuje 7 stacji automatycznych rozmieszczonych na obszarach: Szczecina (3 stacje), powiatu gryfińskiego (3 stacje) i powiatu stargardzkiego (1 stacja). Pomiary wykonywane są metodami referencyjnymi lub uznanymi za referencyjne. Pomiary manualne wykonywane są w 9 stałych punktach województwa. Wykonawcą ich była Inspekcja Sanitarna – WSSE w Szczecinie.

Na szczególną uwagę zasługują pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i benzenu, prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska metodą pasywną. Pomiary takie umożliwiają ocenę poziomów stężeń na całym obszarze województwa i są przydatne przede wszystkim tam, gdzie brak jest pomiarów automatycznych, bądź manualnych.

Pierwotnie, w 2002 r. pomiary SO₂ i NO₂ metodą pasywną wykonywane były w 165 punktach. Z powodów braku środków finansowych w roku 2005 liczba punktów pomiarowych została zredukowana do 40. Tego rodzaju pomiary wykonywane były także dla benzenu w 24 punktach.

Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2005 r.

Roczne oceny jakości powietrza dokonywane są dla następujących zanieczyszczeń, z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

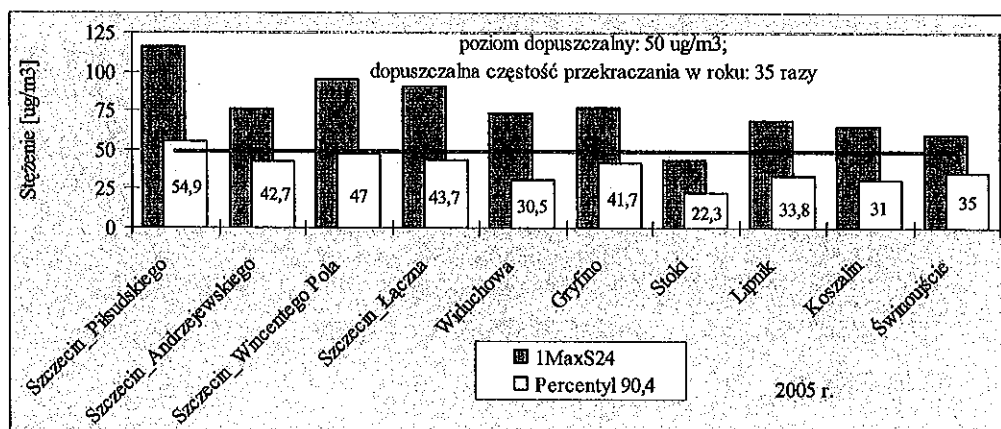
- kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi - dla substancji: benzen (C₆H₆), dwutlenek azotu (NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), ołów (Pb), tlenek węgla (CO), ozon (O₃), pył zawieszony PM₁₀. W przypadku pięciu zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, Pb, CO, C₆H₆ – występują zaostrzone kryteria dla obszarów ochrony uzdrowiskowej;
- kryteria ustanowione ze względu na ochronę roślin - dla substancji: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃). W przypadku dwóch zanieczyszczeń: SO₂, i NO_x - zaostrzone kryteria stosuje się dla obszarów parków narodowych. Klasyfikacji dla celu ochrona roślin nie podlegają powiaty grodzkie.

Z tych wszystkich zanieczyszczeń, największy problem z dotrzymaniem standardu jakości powietrza dotyczy pyłu zawieszonego o średnicy ziaren poniżej 10 mikronów, tzw. pyłu PM₁₀. Wyniki pomiarów stężeń pyłu PM₁₀ wykonywanych w 2005 r. w Szczecinie, w rejonie Pl. Rodła (ul. Piłsudskiego), w punkcie miasta mocno obciążonym komunikacją samochodową, wykazały przekroczenia. W stosunku do lat poprzednich poziomy stężenie nie zmieniły się znacznie, jednak w 2005 r. zaostrzone zostały normy dla pyłu zawieszonego PM₁₀ (przestał obowiązywać margines tolerancji). Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu była wyższa od częstości dopuszczalnej dla roku kalendarzowego (35 dni) i wyniosła 44 dni. Biorąc pod uwagę reprezentatywność stanowiska, obszar przekroczeń to tereny położone w dzielnicy Szczecin – Śródmieście o łącznej powierzchni

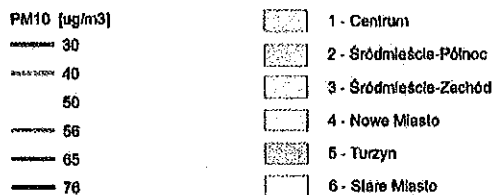
1,44 km² i liczbie ludności narażonej na szkodliwe oddziaływanie – 39 tysięcy. W klasyfikacji stref województwa za 2005 r., wykonanej zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Szczecin otrzymał klasę C. Dla tej strefy zgodnie z przepisami Wojewoda ma obowiązek opracowania programu ochrony powietrza (POP), a także obowiązek określenia planu działań doraźnych minimalizujących negatywne skutki oddziaływania pyłu PM10 na zdrowie ludzi. Również w pozostałych punktach miasta stężenia pyłu PM10 były wysokie, bliskie wartości kryterialnej. Określenie planu działań doraźnych jest konieczne, gdyż już teraz, w 2006 r. występują lub są bliskie takiej sytuacji, przekroczenia poziomu dopuszczalnego przez 24 godzinne stężenia PM10 również w innych obszarach Szczecina. I tak, według stanu na dzień 31.07.2006 r. liczba dni z przekroczeniami na stanowiskach pomiarowych w Szczecinie wynosi:

- Szczecin_Andrzejewskiego – 35 dni z przekroczeniem,
- Szczecin_Piłsudskiego – 40 dni,
- Szczecin_Wincentego Pola – 32 dni,
- Szczecin_Łączna – 31 dni.

Maksymalne wartości oraz wartości percentyla 90,4 (36 przekroczenie) z 24 godzinnych stężeń pyłu PM10 w punktach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego w 2005 r.

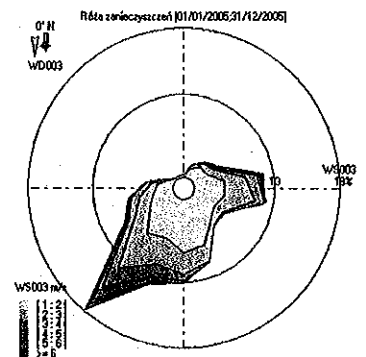
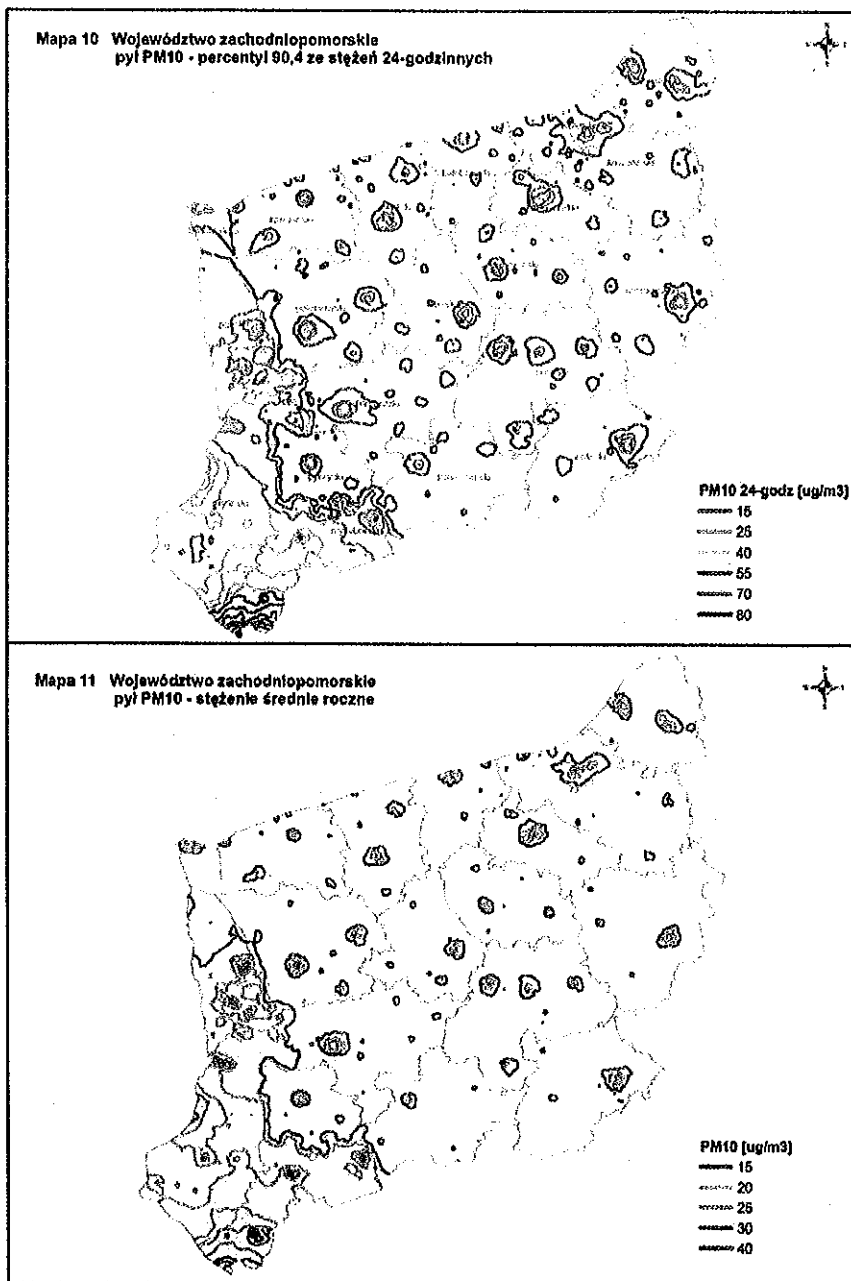

Mapa 4 Aglomeracja m. Szczecin
pył PM10 - percentyl 90,4 z rocznej serii stężeń 24-godz - obszary przekroczeń

WIOS Szczecin

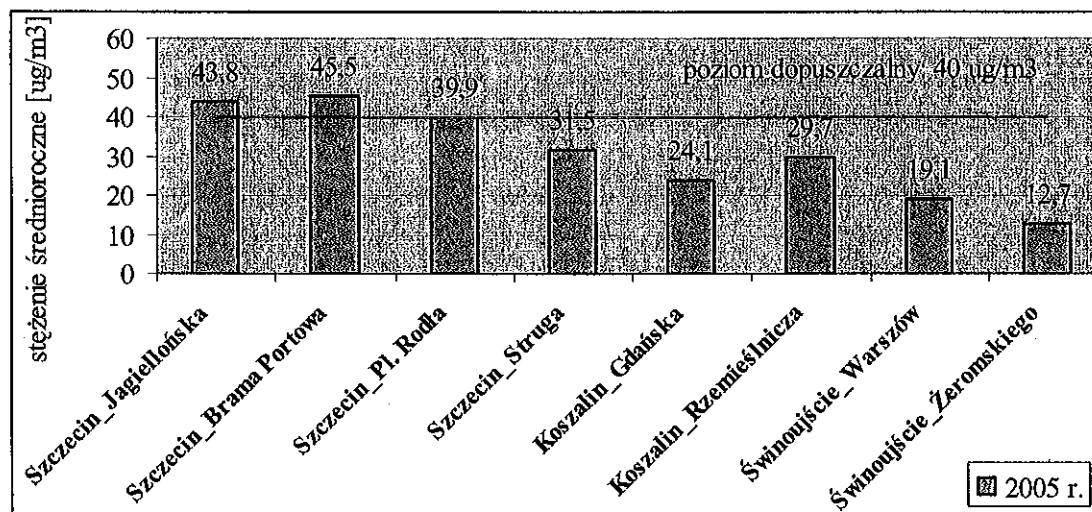
Wykonywane od 2002 r. przez WIOŚ w Szczecinie obliczenia modelowe rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, wskazują ponadto, iż problem wysokich stężeń pyłu PM10 dotyczy nie tylko Szczecina, lecz również przygranicznych, południowo-zachodnich obszarów województwa. Obliczenia, przeprowadzone w 2006 r. w oparciu o dane o emisjach pyłu w 2005 r. wskazują, iż na wysokość stężeń pyłu PM10 na tych obszarach mają wpływ emisje napływowe z terenu Niemiec. Rejestrowana na stacji w Widuchowej róża wiatru wykazuje, iż na tym obszarze występuje przewaga wiatrów z kierunków południowo-zachodnich.

Oprócz pyłu zawieszonego PM10, również wyniki pomiarów stężeń dwutlenku azotu wykonywanych w 2005 r. przez WIOŚ metodą pasywną w kilku punktach Szczecina, wskazują na występowanie przekroczeń średniorocznego dopuszczalnego poziomu stężeń NO₂. Miejsca takie zlokalizowane są w Śródmieściu Szczecina - w rejonie Bramy Portowej oraz ulic Jagiellońska - Piastów. W 2005 r. średnioroczne stężenie NO₂ w tych punktach wynosiło odpowiednio 45,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz 43,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a więc przekroczyło wartość dopuszczalną wynoszącą 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Zgodnie z obowiązującym prawem – ustawa Prawo ochrony środowiska wraz z aktami wykonawczymi – w przypadku stężeń dwutlenku azotu, do roku 2009 obowiązuje margines tolerancji. W poszczególnych latach wartość

dopuszczalna powiększona o margines tolerancji wynosi: 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla 2005 r.; 48 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla 2006 r.; 46 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla 2007 r.; 44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla 2008 r. i 42 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla roku 2009. Poziom dopuszczalny powinien więc być osiągnięty w roku 2010. Oznacza to, iż do tego czasu należy wzmocnić system oceny poprzez uruchomienie w tym obszarze miasta pomiarów automatycznych wysokiej jakości, a także podejmować działania mające na celu osiągnięcie w 2010 r. poziomu dopuszczalnego dla stężeń dwutlenku azotu.

Dwutlenek azotu – stężenia średnioroczne oznaczone w 2005 r. metodą pasywną w powiatach grodzkich województwa: Szczecin, Koszalin, Świnoujście

Postępowanie Wojewódzkiego Inspektora w związku ze stwierdzonymi przekroczeniami

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska - za organizację oraz ocenę jakości powietrza na obszarze województwa odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

W dniu 31 maja 2006 roku została przekazana Wojewodzie Zachodniopomorskiemu ocena jakości powietrza wraz z klasyfikacją stref za rok 2005, która została wykonana przez WIOŚ w Szczecinie zgodnie z art. 89 ustawy Poś. Zgodnie z art. 91 ustawy, Wojewoda, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania tej oceny, a więc do 31 sierpnia 2007 r., po zasięgnięciu opinii Prezydenta Szczecina, określi w drodze rozporządzenia program ochrony powietrza dla aglomeracji - miasto Szczecin. W rozporządzeniu tym określone będą kierunki działań zmierzające do osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 w powietrzu. Wojewoda zapewni również możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu.

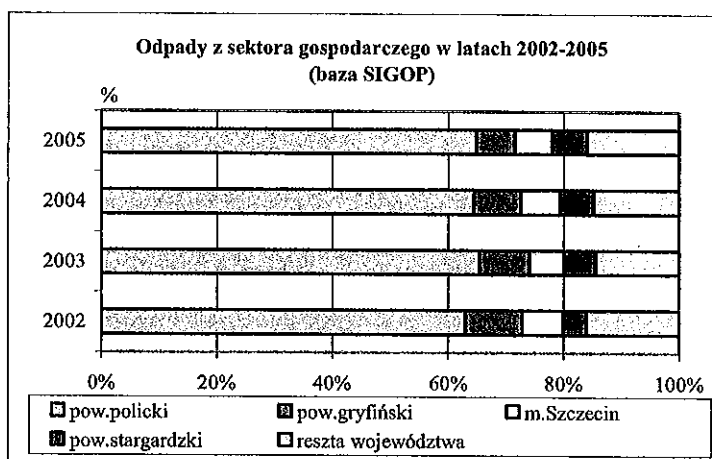
Oprócz pyłu PM10 i dwutlenku azotu, na całym obszarze województwa, stężenia pozostałych, objętych oceną zanieczyszczeń nie przekroczyły w 2005 r. poziomów dopuszczalnych. Stężenia: dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu i ołowiu były niskie i nie przekraczały 50% wartości dopuszczalnych.

Mimo gorącego lata, nie był przekraczany poziom dopuszczalny przez stężenia ozonu, zarówno poziom alarmowy jak też poziom ostrzegania ($180 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

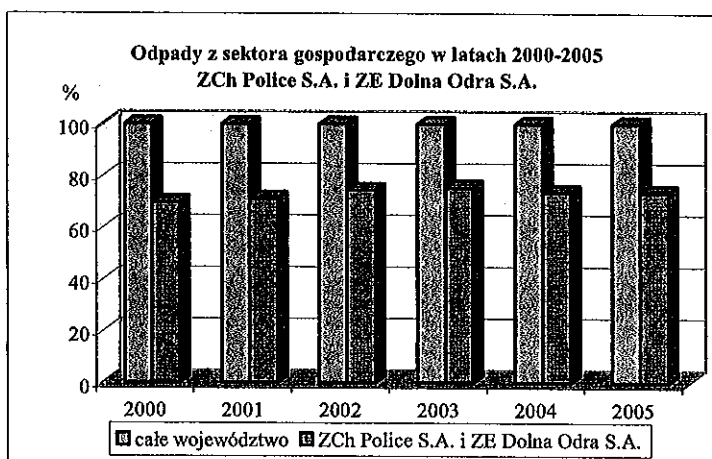
2. Gospodarka odpadami

2.2. Odpady przemysłowe

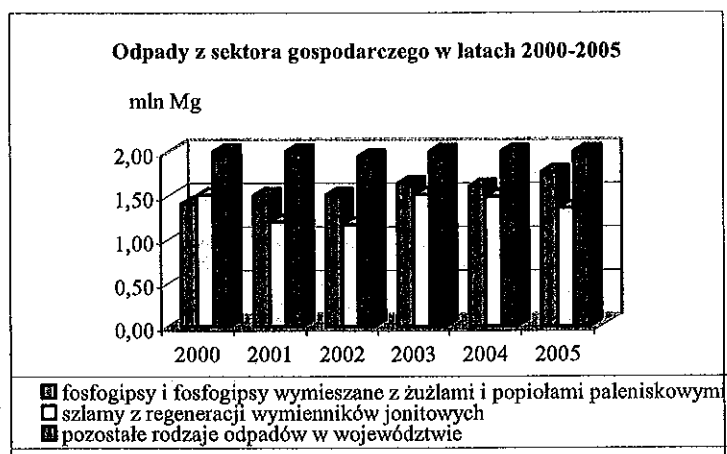
Obciążenie terenu województwa zachodniopomorskiego odpadami pochodzącymi z działalności gospodarczej (tzw. odpady przemysłowe) jest bardzo zróżnicowane. Zdecydowanie najwięcej odpadów wytwarzanych jest na terenie uprzemysłowionej części zachodniej województwa (powiaty: policki, gryfiński, stargardzki i m. Szczecin). Odpady wytwarzane są głównie przez przemysł chemiczny, energetykę, przemysł stoczniowy, cukrowniczy, hutniczy, drzewny oraz gospodarkę komunalną. Łącznie z tego terenu pochodzi ok. 85% całego strumienia odpadów wytworzonych w województwie.

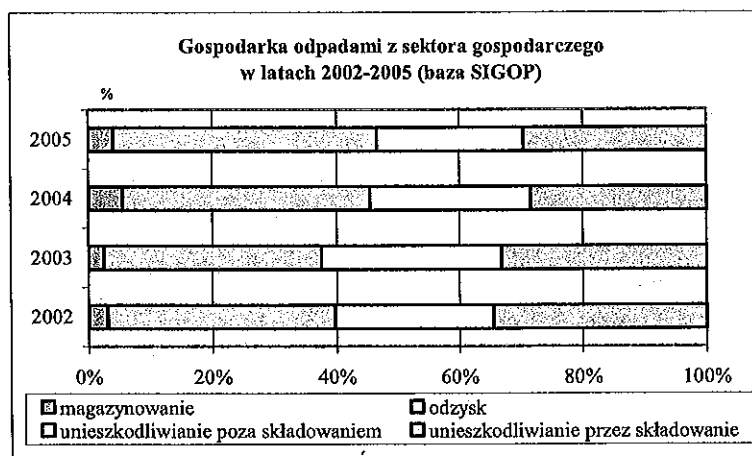
Od wielu lat do największych wytwórców odpadów w województwie należą Zakłady Chemiczne Police SA (ok. 3,5 mln ton) oraz Zespół Elektrowni Dolna Odra SA (Elektrownia Dolna Odra, Elektrownia Szczecin i Elektrownia Pomorzany: razem ok. 0,5 mln ton). Suma odpadów wytwarzanych przez oba przedsiębiorstwa stanowi ok. 70% ogólnej ilości odpadów wytwarzanych w województwie.

W województwie zachodniopomorskim w ogólnej ilości odpadów z sektora gospodarczego dominują fosfogipsy (odpady powstające podczas produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania związków nieorganicznych) oraz szlamy z regeneracji wymienników jonitowych. Wytwórcą obu rodzajów odpadów są Zakłady Chemiczne „Police” S.A., stanowią one ok. 60% wszystkich rodzajów odpadów wytwarzanych w województwie. Szlamy są w całości unieszkodliwiane na oczyszczalni, fosfogipsy (od 2002 roku – zgodnie z nowym katalogiem odpadów – również jako fosfogipsy wymieszane z żużłami, popiołami paleniskowymi i pyłami z kotłów) deponowane na składowisku zakładowym fosfogipsu ZCh „Police” S.A.).

W ogólnej ilości zagospodarowanych odpadów w roku 2005 poddano procesom odzysku: 42,49%; unieszkodliwienia: 53,42% w tym 23,90%, unieszkodliwienia poza składowaniem, unieszkodliwienia przez składowanie: 29,52%, zmagazynowano: 4,09%. W roku 2005 wzrósł odzysk o ok. 3,0% w stosunku do roku 2004. Od kilku lat zauważa się tendencję spadkową ilości odpadów poddanych procesom unieszkodliwienia przez składowanie (2002–34,4%, 2003–33,1%, 2004–28,4%, 2005 –29,5%).

Fosfogipsy stanowią ok. 65% (tj. ponad 52 mln ton) ogólnej ilości nagromadzonych odpadów na zakładowych składowiskach w województwie zachodniopomorskim (stan na 31 grudnia 2005). Drugie miejsce pod względem nagromadzenia zajmują odpady paleniskowe (mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych) – ok. 31% (tj. ok. 25 mln ton). Nagromadzenie siarczanu żelazawego stanowi 2,1% ogólnej ilości odpadów zdeponowanych. Pozostała ilość – 0,9% to odpady Spółki Akcyjnej „Wiskord” w upadłości, Fabryki Papieru „Szczecin – Skolwin” SA, Stacji Uzdatniania „Miedwie” w Żelewie oraz zakładu Elda Eltra Elektrotechnika SA Szczecinek.

Na terenie województwa nie ma ogólnodostępnego składowiska odpadów niebezpiecznych. Niewielkie, tylko dla własnych potrzeb, posiada Elda Eltra Elektrotechnika SA Szczecinek (pow. 0,4 ha) do składowania odpadów poneutralizacyjnych.

W województwie istnieją składowiska komunalne, na których wydzielono kwatery do składowania odpadów azbestowych (m. Dalsze, Marianowo i Sianów.)

Problemem wymagającym szybkiego rozwiązania są odpady zdeponowane na składowiskach będącej w upadłości Spółki Akcyjnej „Wiskord” w Szczecinie.

Do 2001 roku na terenie województwa istniało 39 mogilników (składowiska przeterminowanych środków ochrony roślin). W latach 2001-2002 zlikwidowano 12 obiektów, stanowiących największe zagrożenie dla środowiska. W następnych latach planowane jest usunięcie kolejnych mogilników.

2.2. Odpady komunalne

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie województwa zachodniopomorskiego jest niezadowalająca, nadal bazuje głównie na składowaniu odpadów na składowiskach.

Według danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, na terenie województwa znajduje się 113 składowisk, w tym 53 już nieczynnych (stan na 31.12.2005 r.).

W ramach poprawy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, zamykane i rekultywowane, bądź modernizowane są składowiska nie spełniające wymogów ochrony środowiska. W ciągu dwóch lat (2004–2005) eksploatację zakończono na 12 obiektach. W 2006-2007 roku zostaną zamknięte kolejne cztery obiekty. W 2005 roku rozpoczęto eksploatację, nowo wybudowanego spełniającego wymogi ochrony środowiska, składowiska w m. Leszczyn-Kalina gm. Rymań.

W województwie funkcjonuje jedna kompostownia w Grzybowie oraz kilka kompostowni płytowych zlokalizowanych na wydzielonych kwaterach składowisk komunalnych i kilku oczyszczalniach ścieków.

W większości gmin województwa prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Niestety ograniczona jest ona głównie do zbiórki papieru, plastiku i szkła. W wielu przypadkach zbiórka objęta jest częścią terenu gminy. Tylko gmina Police w całości objęta jest selektywną zbiórką odpadów. W Policach w 2002 roku rozpoczęto zbiórkę odpadów organicznych, a w 2004 roku odpadów niebezpiecznych wyselekcjonowanych ze strumienia odpadów komunalnych (deponator na składowisku).

Przedstawione powyżej dane pozwalają stwierdzić, iż w zakresie gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi, przed województwem zachodniopomorskim stoi jeszcze wiele problemów do rozwiązania.

3. Wody powierzchniowe

3.1. Rzeki

W 2005 roku w ramach monitoringu rzek kontynuowano rozpoczęte w roku 2004 zadania związane z realizacją zobowiązań wynikających z przetransponowanego do prawa krajowego w latach poprzednich prawodawstwa Unii Europejskiej.

Po raz pierwszy, od momentu wprowadzenia nowych unormowań prawnych przeprowadzona została kompleksowa ocena jakości wód, uwzględniająca wymagania oraz kryteria oceny określone w rozporządzeniach wykonawczych do nowej ustawy - Prawo wodne. Tzn. przeprowadzono badania wpływu rolnictwa (zanieczyszczenia związkami azotu), wód przeznaczonych do bytowania ryb, wód podlegających ochronie ze względu na ich wykorzystanie jako źródła wody pitnej oraz badania jakości wód w rzekach wg według rozporządzenia w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych .

Od 2004 roku system oceny jakości wód powierzchniowych realizowany jest poprzez badania i pomiary wykonywane w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (klasyfikacja stanu wód obejmująca pięć klas jakości),
- monitoringu jakości granicznych wód powierzchniowych,
- monitoringu wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- monitoringu jakości wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych,
- monitoringu jakości wód powierzchniowych, które są lub mogą być wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

W celu pozyskania danych niezbędnych do oceny przeprowadzono reorganizację sieci pomiarowej i zmodyfikowano program badawczy dostosowując zakres i sposób prowadzenia badań do sposobu użytkowania wód a także do charakteru ich zagrożenia lub ochrony (dyrektywa azotanowa).

W roku 2005 sieć pomiarową monitoringu rzek województwa zachodniopomorskiego tworzyło 100 punktów pomiarowych zlokalizowanych na 51 rzekach mających istotne znaczenie gospodarcze dla województwa (w tej liczbie znajduje się 66 stanowisk monitoringu diagnostycznego).

Klasyfikację wód przeprowadzono zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji i prezentacji stanu tych wód.

Wyniki oceny z 2005 roku wykazały, że na terenie województwa zachodniopomorskiego brak jest wód bardzo dobrej jakości - klasy I. W jednym punkcie pomiarowym usytuowanym w źródłowym odcinku rzeki Płoni (niewielkie oddziaływanie antropogeniczne) odnotowano wody dobrej jakości - klasa II.

Na większości kontrolowanych stanowisk stwierdzono wody zadowalającej jakości - klasa III. Wody tej jakości występowały na 38 stanowiskach zlokalizowanych na 19 rzekach. Zgodnie z rozporządzeniem do tej klasy czystości zalicza się wody, w których „wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania

antropogenicznego przy czym, mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi”.

Wody niezadowolającej jakości - klasy IV (22 stanowiskach zlokalizowanych na 17 rzekach) to zgodnie z rozporządzeniem wody, w których większość wskaźników jakości przekracza wartości dopuszczalne. Wody w tej klasie występują na stanowiskach zlokalizowanych na Odrze oraz w przekrojach ujściowych jej dopływów (Kurzyca, Rurzyca, Tywa, Ina, Gowienica, Gunica) a także w ujściowych odcinkach Dzierżęcinki (poniżej Koszalina), Świńca, Gościanki i Wogry.

Wody złej jakości - klasy V to wody Rowu Kunowskiego będącego dopływem Jeziora Miedwie i Gęsiej, która wpływa do Parsęty w jej górnym biegu.

Wskaźnikami najczęściej obniżającymi jakość badanych rzek były: miano Coli typu kałowego, zawartość związków fosforu i azotu oraz wysoka koncentracja chlorofilu "a". Parametry te już w latach poprzednich decydowały o wynikach oceny badanych wód.

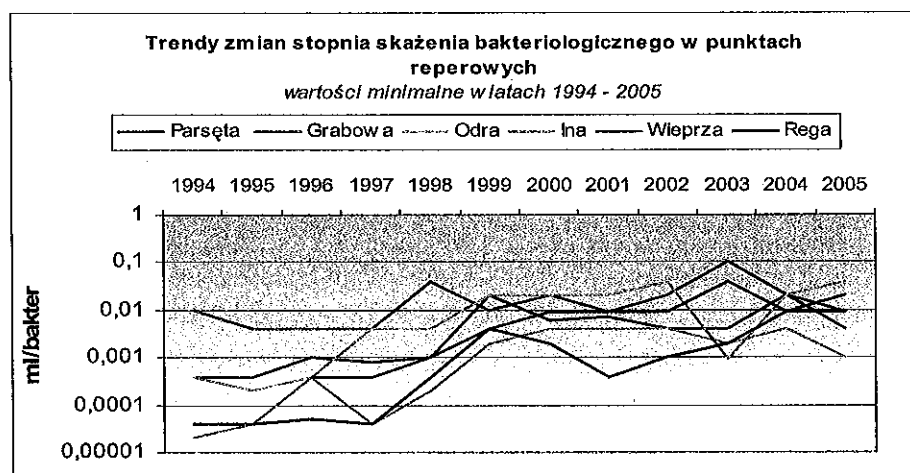
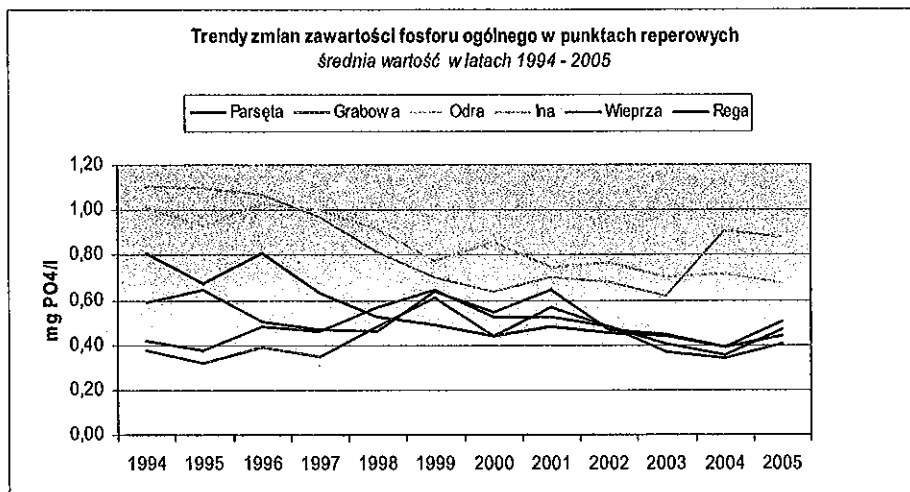
W 2005 roku po raz pierwszy wykonana została także ocena jakości wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb. Ocena ta przyniosła zaskakujące rezultaty, bowiem na żadnym stanowisku pomiarowym nie były dotrzymane normy jakości wymagane do prawidłowego rozwoju ryb łososiowatych i karpowatych. Wartości graniczne określone w rozporządzeniu MŚ dotyczącym oceny przydatności wód dla bytowania ryb w warunkach naturalnych przekraczały stężenia fosforu ogólnego i azotu azotynowego a także azotu amonowego i BZT5).

W ramach monitoringu wód podlegających ochronie ze względu na zasilanie przez te wody jeziora Miedwie i ujęcia wody „Kurów” prowadzony jest monitoring przydatności do celów wodociągowych cieków dopływających do jeziora Miedwie i wód Odry Zachodniej powyżej ujęcia. W badanych wodach sporadycznie występują przekroczenia wartości granicznych wskaźników zanieczyszczeń organicznych, co jest związane głównie z eutrofizacją tych wód. Stan sanitarny badanych wód odpowiada kategorii A2 i A3 (oznaczających wody wymagających typowych i rozbudowanych procesów uzdatniania fizycznego i chemicznego). Jedynie w Płoni powyżej jeziora zachowane były normy dopuszczalne dla wód kategorii A3.

Rozpoczęty również w 2004 roku monitoring obszarów wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (zlewnia Płoni od źródeł do przekroju zlokalizowanego w Jezierzycach/Szczecina) wykazuje występowanie stężeń sygnalizujących zagrożenie wód azotanami ($40 - 50 \text{ mg NO}_3/\text{dm}^3$) oraz stężeń przekraczających wartość dopuszczalną dla wód przeznaczonych na cele wodociągowe - $50 \text{ mg NO}_3/\text{dm}^3$. Przekraczane są także graniczne wartości wskaźników wskazujących na eutrofizację tych wód. Brak jest na razie jednoznacznych tendencji zmian tej grupy zanieczyszczeń na wyznaczonym obszarze szczególnie narażonym.

Z przeprowadzonych ocen wynika, iż wysokie stężenia zanieczyszczeń związkami fosforu i azotu, zły stan sanitarny wód oraz zachodzące procesy eutrofizacji są najistotniejszymi zagrożeniami, które ograniczają możliwość gospodarczego wykorzystania zasobów wodnych rzek województwa zachodniopomorskiego. Nadmierne koncentracje związków biogenych, stanowiących główny czynnik eutrofizacji wód powodują masowe zakwity glonów i ograniczają ich przydatność do celów gospodarczych. Obok ścieków komunalnych i niektórych ścieków przemysłowych ich źródłem są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z rolniczych zlewni.

Analiza trendów zmian zachodzących w jakości wód wykonana w przekrojach zlokalizowanych w ujściowych odcinkach głównych rzek naszego województwa (Odra, Ina, Rega, Parsęta, Wieprza i Grabowa) wykazuje powolny spadek zawartości związków biogennych oraz tendencję poprawy stanu sanitarnego wód.

3.2. Zalew Szczeciński i Zatoka Pomorska

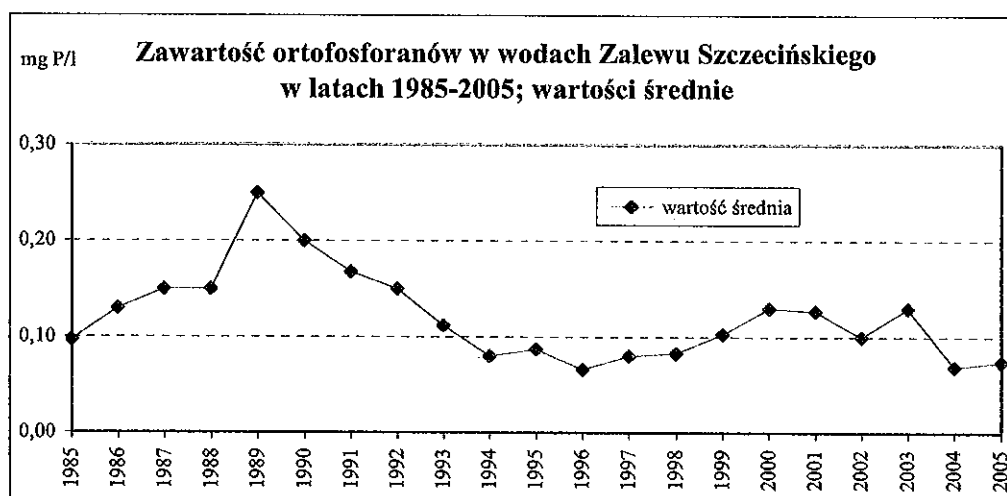
Badania wód Zatoki Pomorskiej i Zalewu Szczecińskiego wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) oraz w ramach współpracy Grupy Roboczej W2 „Ochrona Wód” Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych.

Badania tych wód w ramach współpracy polsko – niemieckiej prowadzone są już od lat sześćdziesiątych. Wykonawcą badań jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz ze strony niemieckiej laboratorium Państwowego Urzędu Środowiska, Przyrody i Geologii w Stralsundzie.

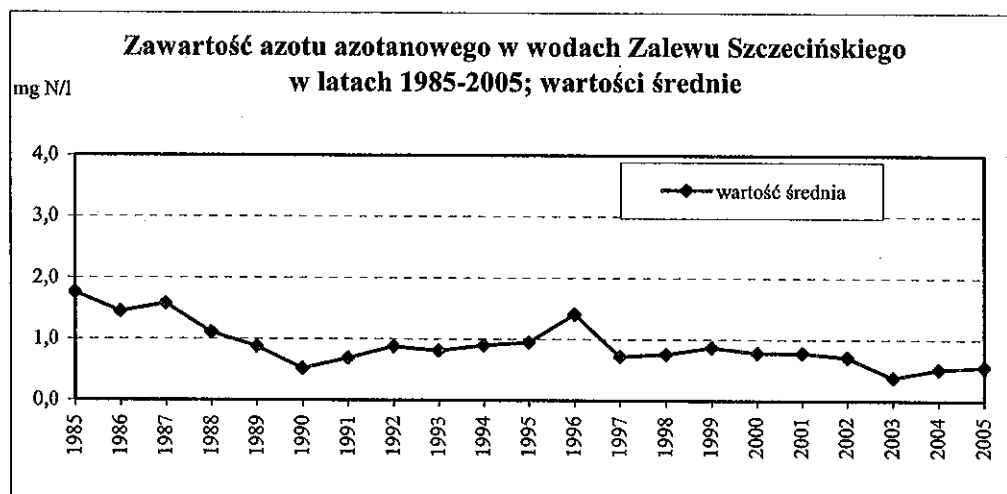
Na Zalewie i Zatoce od 1991 roku wykonywane są badania przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Gdyni (w ramach PMŚ), które stanowią wypełnienie zobowiązań sprawozdawczych Polski wynikających z Konwencji „O ochronie środowiska morskiego

obszaru Morza Bałtyckiego”. Badania te prowadzone są w oparciu o Program Monitoringu Wód Morskich COMBINE.

Wody Zalewu Szczecińskiego są zasilane bardzo bogatymi w związki fosforu i azotu wodami Odry, co powoduje ich nadmierną zasobność w związki biogenne. Jednakże zmiany wieloletnie średnich stężeń ortofosforanów wykazały wyraźny spadek zawartości związków fosforu w roku 2004 i stabilizację w roku 2005. Wartości stężeń odnotowane w latach 2004-2005 były zbliżone do tych obserwowanych w latach 90-tych.

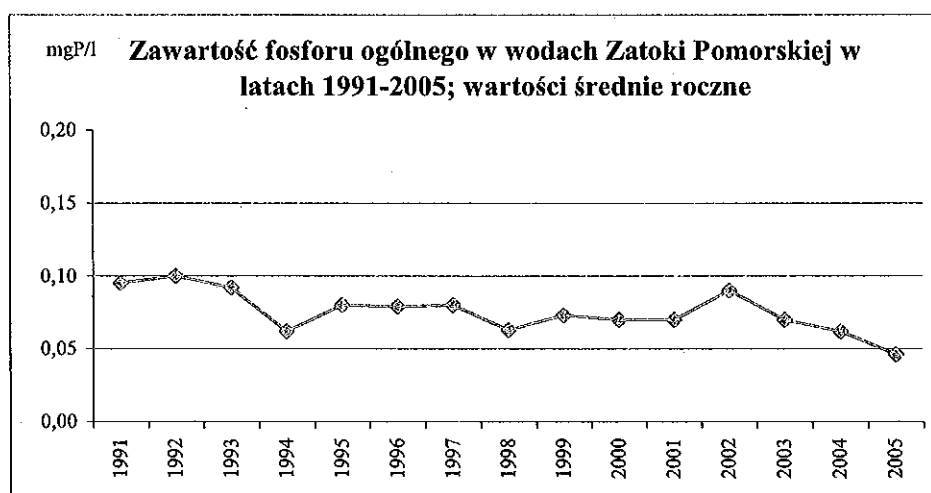

Zmiany stężeń związków azotu w wieloleciu do roku 2003 wykazywały tendencję spadkową natomiast w roku 2004 zaobserwowano nieznaczny wzrost stężeń azotanów w wodach Zalewu. Azotany występujące w wodach powierzchniowych przyczyniają się do przyspieszenia eutrofizacji, procesu niekorzystnego z punktu widzenia możliwości gospodarczego użytkowania wód.

Z analizy wyników badań wód Zatoki Pomorskiej przeprowadzonych w roku 2005 wynika, iż średnie roczne stężenia azotu azotynowego kształtowały się na zbliżonym poziomie w stosunku do roku 2004, natomiast stężenia azotu amonowego wzrosły w stosunku do roku 2004. W przypadku azotanów i azotu ogólnego zaobserwowano spadek wartości średnich w stosunku do wartości uzyskanych w roku ubiegłym.

W roku 2005 w wodach Zatoki średnia roczna zawartości ortofosforanów była zbliżona do stężeń zaobserwowanych w roku 2004, natomiast w przypadku stężenia fosforu ogólnego odnotowano znaczący spadek wartości średniej stężeń.

3.3. Jeziora

W roku 2005 monitoringiem diagnostycznym objęto 13 jezior województwa zachodniopomorskiego.

Kontynuowano coroczne badania jeziora Miedwie, którego wody są wykorzystywane do zaopatrzenia mieszkańców Szczecina w wodę pitną. W ramach cyklicznej kontroli jakości wód zbiorników o powierzchni > 100 ha wykonano badania 5 jezior. Monitoringiem objęto także 6 jezior znajdujących się pod presją zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa. Były to 3 jeziora podlegające presji spływu zanieczyszczeń z obszarów nawożonych gnojowicą z bezściółowych ferm trzody chlewnej oraz 3 jeziora położone na obszarze zlewni Płoni uznanej za „obszar szczególnie narażony” na zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Badania tych zbiorników były prowadzone zgodnie z „Wytycznymi monitoringu jezior” Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Wyniki klasyfikacji przedstawiają się następująco:

I klasa – 2 jeziora (Kłępnickie, Krzemno),

II klasa – 5 jezior (Dołgie Mielecińskie, Miedwie Liptowskie, Pile, Tuczno),

III klasa – 4 jeziora (Baczyno, Baczynko, Nowogardzkie, Piaseczno),

pon. III klasy – 2 jeziora (Będzin, Zaborsko k. Lubiawy).

4. Podsumowanie

Od wielu lat obserwuje się w Województwie Zachodniopomorskim poprawę stanu środowiska. Wyniki badań monitoringowych potwierdzają tę tendencję. Jest to efekt coraz bardziej racjonalnego korzystania ze środowiska oraz działań naprawczych realizowanych przez użytkowników środowiska i samorządy. Realizowane są liczne inwestycje dofinansowywane przez Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz fundusze gminne i powiatowe. Coraz lepsza jest dostępność środków unijnych wspomagających „programy naprawcze”. Należy także podkreślić zwiększającą się świadomość ekologiczną społeczeństwa.

Występują jednak w naszym województwie problemy dotyczące jakości powietrza, lecz należy podkreślić, że nie jest to efekt pogorszenia się jakości powietrza, lecz podwyższenia standardów, które wynikają z przepisów wspólnotowych. Aby dotrzymać nowych standardów jakości powietrza (które w następnych latach będą się jeszcze zaostrzały) konieczne będzie podjęcie działań naprawczych, doprowadzających do obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, przede wszystkim z indywidualnych gospodarstw domowych i z ruchu komunikacyjnego.

Oczywiście ciągle dużym problemem pozostaje zanieczyszczenie wód rzeki Odry i Zalewu Szczecińskiego, wynikające ze zrzutów nieczyszczonych ścieków z aglomeracji szczecińskiej. Jednak rozwiązanie tego problemu jest bliskie, w związku z realizacją programu poprawy gospodarki wodno – ściekowej w Szczecinie i budową oczyszczalni ścieków.

Porównując stan aktualny z sytuacją sprzed 5 czy nawet 10 lat, należy stwierdzić, że niewiele udało się zrobić w naszym województwie w zakresie usprawnienia gospodarki odpadami komunalnymi. Nadal zbyt mały odsetek odpadów jest zbierany selektywnie i poddawany recyklingowi. Tak więc w tej dziedzinie jest jeszcze wiele do zrobienia.

Realizacja monitoringu środowiska w Województwie Zachodniopomorskim finansowana jest ze środków budżetu państwa oraz dzięki dotacjom Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Więcej informacji na temat stanu środowiska można znaleźć na stronie internetowej www.wios.szczecin.pl. Aktualnie przygotowwany jest „Raport o stanie środowiska w Województwie Zachodniopomorskim w latach 2004 – 2005”, który zostanie opublikowany jesienią 2006 roku.

ZACHODNIOPOMORSKI
WOJEWÓDZKI INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Szczecinie
mgr Małgorzata Kotodziej-Nowakowska